

GRØNLOGIK

Otte forslag til hvordan vi sikrer en billig,
sikker og hurtig grøn omstilling

Læs mere om grøn logik og energieffektivisering af bygningsmassen og industrien på grønlogik.dk

Kontakt

Direktør Henrik L. Bang, Bygherreforeningen, talsmand for Renovering på Dagsordenen, tlf. 4042 5575, hlb@bygherreforeningen.dk

Direktør Katrine Bjerre M. Eriksen, SYNERGI, tlf. 2274 7186, kb@synergiorg.dk

Direktør Claus Ekman, Det Økologiske Råd, tlf. 2728 4949, claus@ecocouncil.dk

Partnere bag Grøn Logik-initiativet

Akademisk Arkitektforening
BAT-Kartellet
Bygherreforeningen
Dansk Byggeri
Danske Arkitektvirksomheder
Det Økologiske Råd
Foreningen af Rådgivende Ingeniører FRI
IDA
Konstruktørforeningen
MTHøjgaard
NCC Danmark
SYNERGI
Tekniq Arbejdsgiverne

TEKNIQ
ARBEJDSGIVERNE

dansk byggeri

SYNERGI

Brug energien klogt og reducer CO₂-udledningen - det er grøn logik

I Danmark bruger vi ikke den energi, vi producerer, tilstrækkeligt klogt og godt. Vi bruger for meget energi og udleder for meget CO₂, fordi vi ikke foretager de nødvendige, klimabevidste grønne forbedringer af vores bygninger, boliger og installationer. Der bruges alt for meget energi i vores erhvervsliv, fordi vi ikke foretager de nødvendige effektiviseringer af industrielle processer, og vi kunne udnytte den industrielle overskudsvarme til at opvarme tusindvis af boliger.

Det er en hindring for en klog og omkostningseffektiv omstilling til et klimaneutralt samfund, den enkeltes og samfundets økonomi, vores folkesundhed og de mange danske virksomheder, som er blandt verdens førende inden udvikling af energi-effektive løsninger og produkter.

Tiden er inde til at indtænke energieffektivitet i klima- og energiindsatsen. Der ligger et stort uudnyttet potentiale i at investere i større energieffektivitet i form af både energibesparelser og mere effektiv anvendelse af energien. Hertil kommer en lang række afledte effekter som fx bedre indeklima og komfort, bedre trivsel og produktivitet samt mindre luftforurening. Disse afledte effekter gør energieffektive tiltag endnu mere gavnlige.

En række analyser har de seneste år dokumenteret, at vi skal sikre, at bygninger i fremtiden spiller aktivt med i energiforsyningen, og at vi skal sætte tempoet op for energiforbedringer af vores bygninger, hvis vi vil sikre, den grønne omstilling bliver så billig for danskerne som mulig. Energibesparelser skal derfor medtænkes i den grønne omstilling i langt højere grad, end det har været tilfældet indtil nu.

Den grønne omstilling af energisystemet skal sikre, at Danmark senest i 2050 er i mål med netto nuludledning af drivhusgasser. Det er vi som samfund forpligtet til at leve op til. Men hvis vi skal nå i mål, skal vi satse langt mere helhjertet på at mindske energiforbruget samtidig med, at vi styrker produktionen af vedvarende energi og elektrificering. Det er bestemt ikke enten-eller, men et både-og. Energieffektivitet blev stærkt nedprioriteret i den seneste politiske energiaftale, som alle Folketingets partier stod bag i juni 2018. Vi vil opfordre et nyt Folketing til at revurdere aftalen og styrke fokus på omkostningseffektiv energieffektivisering i slutforbruget og sikre anvendelse af mere energieffektive teknologier.

Danmark har alle forudsætninger for at gå forrest i forhold til at optimere brugen af vores energi. På tværs af private virksomheder, faglige organisationer, erhvervsorganisationer og NGO'er står vi klar til at bidrage til at forfølge de grønne ambitioner. Det er grøn logik at bruge energien bedre og klogere.

Til inspiration for den kommende regering og det nye Folketing har vi udarbejdet en række forslag, som vi håber kan være med til at sætte mere fart på den grønne omstilling. Her er således 8 anbefalinger til, hvordan vores boliger, bygninger og industri kan spille en større rolle i energi- og klimaindsatsen.

1. Sæt klare mål for energieffektivisering
2. Danmark skal have en klimalov
3. En ambitiøs renoveringsstrategi
4. Den offentlige sektor bør vise vejen
5. Smartere, digitaliserede grønne bygninger
6. Ny, forbedret energispareordning
7. Styrkede incitamentter til en mere effektiv energianvendelse
8. Systematisk energieffektivisering i virksomheder

8 skridt til grøn logik

1. Sæt klare mål for energieffektivisering

Det er afgørende, at der tages et regulært politisk ansvar for energieffektivisering af vores industri og bygnings- og boligmasse. Det kræver en udvikling, hvor både forbrugere, bygningsejere, virksomheder, investorer og myndigheder skærper deres fokus på at energieffektivisere vores samfund.

Den kommende regering bør således sætte et overordnet bindende nationalt mål for energieffektivisering samt klare mål for energieffektivisering af henholdsvis industri og bygninger, som sikrer, at vi holder os på sporet af denne udvikling. Dette indebærer udarbejdelsen af en konkret handlingsplan. Danmarks mål for energieffektivisering bør samlet set sigte mod 2050, men bør også indeholde konkrete delmål for 2030 og 2040.

Som et første skridt bør man fastsætte et mål om i 2030 at have reduceret Danmarks endelige energiforbrug med op mod 30 pct. – eksklusive transportsektoren og nye datacentre, mens der for bygninger kan sættes et langsigtet mål om 30-40 % reduktioner i varmforsyningen i 2050. Begge mål vil være både realistiske og omkostningseffektive, og vil bidrage til, at Danmark når målet om at være klimaneutralt i 2050. En række af vores nabolande har allerede sat ambitiøse mål for deres indsats for effektiviseringer i energiforbruget. Tyskland og Sverige arbejder mod et mål om 50 pct. lavere energiforbrug i 2030, mens Norge har et mål om 30 pct. lavere energiintensitet¹ i 2030. Det er grøn logik, at Danmark følger trop.

2. Danmark skal have en klimalov

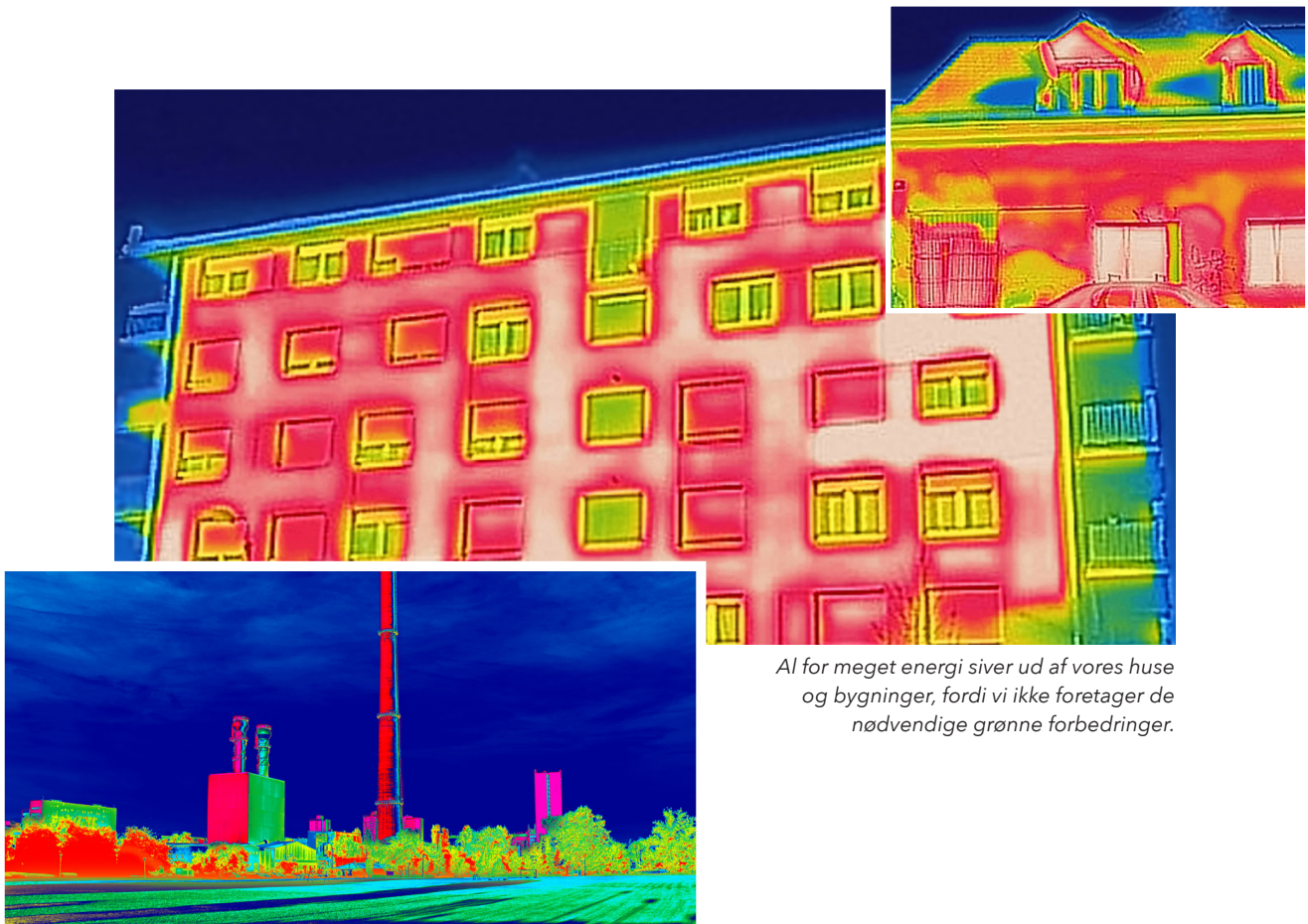
Det er glædeligt, at alle partier i Folketinget nu bakker op om, at Danmark skal have en ny og ambitiøs klimalov. Det er en god ide, at vi har en lov, som forpligter os og sætter rammen for klimainsatsen. En ny dansk klimalov bør også indeholde eksplicite krav til energieffektivisering, fx ved at inkorporere ovennævnte delmål. Ligeledes bør en klimalov sikre, at klimahensyn integreres i andre politikområder, fx i bygningers klimaaftryk på baggrund af livscyklusbetragtninger, samt at Danmark satser på udvikling af grønne løsninger og fortsat kan være en drivkraft i international klimapolitik.

3. En ambitiøs renoveringsstrategi

Som en del af Energiaftalen fra 2018, skal der laves en revideret energirenoveringsstrategi, der som minimum lever op til kravene i EU's bygningsdirektiv. Strategien skal indeholde mål, inddrage interessenter og omfatte en handlingsplan for opnåelse af målene. For at sikre, at det er rentabelt at energiforbedre den danske bygningsmasse, som i høj grad halter bagefter, skal forbedringer ske i forbindelse med andre renoverings- og byggearbejder. Derfor er det vigtigt, at energieffektiviseringer tænkes ind i planlægningen i ellers påtænkte renoveringer af bygninger. Når først renoveringen er foretaget, går der typisk 30-50 år, før muligheden for at renovere sker igen. Dermed mister vi vigtige bidrag til den grønne omstilling. I planlægningen er det centralt, at der også tages højde for, at teknologiudviklingen løber med en fart, der gør at mange installationer er utidssvarende, før bygningen igen gennemgår en større renovering.

1 Energiintensitet er almindeligvis det mål, der anvendes til at sammenligne energieffektivitet. Jo lavere energiintensitet relativt til andre brancher eller sektorer, des mere energieffektiv er en given branche eller sektor. Energiintensiteten er et relativt mål defineret som forholdet mellem endeligt energiforbrug og værditilvækst målt i monetære enheder (Euro i 2005-priser).

Kilde: https://ens.dk/sites/ens.dk/files/Statistik/notat_-_energiintensitet_dec2015.pdf

Al for meget energi siver ud af vores huse og bygninger, fordi vi ikke foretager de nødvendige grønne forbedringer.

4. Den offentlige sektor bør vise vejen

Den offentlige sektor bør være aktiv i forhold til at drive udviklingen mod energieffektive bygninger. Sektoren har en stor indkøbsmuskel og en mere målrettet indsats vil være en drivkraft for innovationen af energieffektive produkter og løsninger. Vi foreslår, at den kommende regering sammen med regioner og kommuner sætter fokus på energieffektivitet i bygninger ved at sætte klare mål for energirenovering og energiforbrug i de regionale og kommunale bygninger på tilsvarende vis, som der allerede i dag er EU-krav om for statens bygninger. Desuden bør kommuner og regioner generelt synliggøre deres bygningers energitilstand og lægge konkrete handlingsplaner for energirenovering og drift, herunder energiledelse. I den forbindelse bør der sikres bedre muligheder for at investere totaløkonomisk i energirenoveringer af kommunale og regionale bygninger, ligesom det skal sikres, at anlægsloftet ikke er en barriere for at gennemføre energiforbedringer.

5. Smartere, digitaliserede grønne bygninger

Intelligente målere og sensorer har vundet indpas i vores bygninger, og mængden af data om vores bygninger og deres anvendelse vokser. Det giver store muligheder for at bruge energien mere effektivt og for at målrette og effektivisere indsatsen for energirenoveringen af bygningerne. Det giver ikke mindst mulighed for at gøre energimærkningen af bygningerne bedre og billigere. Øget tilgængelighed til data om bygninger, deres energiforbrug og anvendelse vil også skabe et bedre grundlag for udvikling og udbredelse af nye løsninger til fremme af energieffektivitet og fleksibelt energiforbrug i vores bygninger. Det er derfor vigtigt, at den kommende regering lægger en strategi for, hvordan tilgængelige data fremadrettet kan bruges som drivkraft for energieffektiviseringen af både vores bygninger og energisystemet.

6. Ny, forbedret energispareordning

Den kommende energispareordning, der blev vedtaget som del af Energiaftalen, indebærer, at støtten til gennemførelse af energibesparelser nedskæres til en tredjedel af det nuværende niveau. Selvom en ny ordning kan og skal gøres langt mere effektiv end den eksisterende, betyder nedskæringen, at de besparelser, der kan gennemføres ved ordningen, ikke er tilstrækkelige til at vi kan leve op til vores årlige energispareforpligtelse fra EU. Det er også utilstrækkeligt til at gennemføre de samfundsøkonomiske besparelspotentialer i vores bygninger og virksomheder. Vi kommer derfor ikke uden om, at der er behov for flere midler for at kunne dække behovet.

Vi anbefaler,

- at man undlader at forringe omfanget af støtten og samtidigt tilrettelægger denne mere effektivt og målrettet, så man både opnår flere besparelser per støttekrone og sikrer additionaliteten,
- og at det sikres, at støtten anvendes således, at bygningsejere tilskyndes til at gennemføre dybtgående energireoveringer af klimaskærmen, installerer nye teknologier, der effektiviserer energianvendelsen, eller gennemfører omlægninger af forsyningsystemet, der giver mulighed for at benytte mere energieffektive forsyningsformer som varmepumper, lavtemperaturfjernvarme mv.

7. Styrkede incitamenter til en mere effektiv energianvendelse

For at nå det optimale niveau af energieffektiviseringer må der skabes de rette incitamenter til energieffektiviseringer. Tarifferne skal derfor indrettes således, at de belønner de bygningsejere, der gennemfører energibesparelser ved renoveringsprojekter eller ved at effektivisere driften. Tilsvarende skal tarifferne også tilskynde bygningsejerne til at bidrage til systemaflastning ved at tilrettelægge deres energianvendelse på en mere intelligent og fleksibel måde. Mange steder er tarifferne indrettet således, at bygningsejerne ikke belønnes for at bruge energien mere klogt og effektivt i systemet. Det bør ændres.

Vi foreslår,

- tarifferne indrettes, så bygningsejerne belønnes for at reducere deres energiforbrug. En reduktion af den faste forbrugsuafhængige andel af tariffen for varme kan være et element heri;
- at der gennemføres tidsafhængige tariffer for både el og fjernvarme, der afspejler systemets belastning ved at levere energi på de forskellige tidspunkter, så brugerne belønnes for at indrette deres forbrug mere intelligent.

8. Systematisk energieffektivisering i virksomheder

De fleste virksomheder kan reducere deres energiforbrug gennem systematiske tiltag. Erfaringer viser energibesparelspotentiale på 20-30 pct. gennem effektiv energiledelse, målrettede investeringer i tiltag og adfærdsændringer. Men ligesom hos bygningsejerne kræver et øget fokus på energieffektivisering incitamenter, der gør projekter attraktive i forhold til den primære drift.

Med lavere og færre afgifter på el vil virksomhederne være væsentligt mindre ansporet til effektivt energiforbrug. Dette resulterer i, at virksomhederne ikke bidrager til en omkostningseffektiv grøn omstilling i det omfang, det kunne ønskes. Vi anbefaler derfor, at man ved udmøntningen af energispareordningen sikrer, at både store og små virksomheder tilskyndes til indførelse af energiledelse eller gennemføre energisyn. Hermed vil man også leve op til kravene fra EU om at understøtte både små og store virksomheder på disse områder.

